

ДНЗ «Дубенське ВХПТУ»

Методичний кабінет

**Самоосвіта - одна з умов
професійного росту педагогічного
працівника**

Підготувала

методист училища

Смолярчук В.В.

Шановні колеги!

Система професійної освіти призначена для задоволення потреб різних галузей у підготовці робітничих кадрів на рівні сучасних вимог. Одним з головних завдань відповідно до Закону України «Про професійно-технічну освіту» є задоволення потреб економіки країни у кваліфікованих і конкурентоспроможних на ринку праці робітниках. Виходячи з вище сказаного, постає нагальна потреба у висококваліфікованих і компетентних педагогічних працівниках. Обумовлюється це кількома факторами: останніми роками посилюється тиск зі сторони очікувань громадськості, підвищились вимоги до ключових показників продуктивності, сучасні учні по-іншому оцінюють навчання. Не секрет, що частина педагогів у ПТНЗ – це люди, які добре володіють професією і мають технічну освіту, але в них відсутня педагогічна підготовка, інша частина – це педагоги, які отримали педагогічну спеціальність, але мають недостатні знання з профілю підготовки кваліфікованих робітників. Тому управління сучасним професійним закладом потребує нових підходів до організації його діяльності. Пріоритетним напрямом у вирішенні цієї проблеми залишається вдосконалення педагогічної майстерності всіх працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Об'єктивні потреби вдосконалення освіти ведуть до кардинального підвищення ролі і значення методичної роботи, яка є складовою підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Методична робота спрямована на формування професійної компетентності, збереження та розвитку творчого потенціалу всього колективу, вироблення інноваційного стилю діяльності, підготовки викладачів і майстрів виробничого навчання до пошукової діяльності, роботи в нових умовах, впровадження інноваційних технологій в навчально-виховний процес. Рівень методичної роботи є одним з найважливіших критеріїв оцінки діяльності професійного закладу, оскільки її кінцевим результатом є знання, вміння, навички, розвиток творчих

можливостей учнів, адже саме через систему методичної роботи відбувається вдосконалення навчально-виховного процесу й підвищення професійного рівня педагогічних працівників.

Одним із завдань методичної роботи в ліцеї є активізація творчих здібностей викладачів та майстрів виробничого навчання. Сьогодення вимагає творчого педагога, тому що творчу особистість може навчити і виховати тільки творча особистість. Творчість вчителя виявляється насамперед у прагненні і вмінні постійно вдосконалювати свою майстерність, відкидати застарілі і знаходити нові, більш досконалі методи практичної реалізації вимог часу, творчо застосовувати надбання передового досвіду, досліджувати свою роботу і роботу колег.

На нашу думку, вирішальний вплив на якість і ефективність підвищення майстерності має повсякденна індивідуальна діяльність педагогічного працівника:

- вивчення документів і матеріалів, які забезпечують професійний інтерес;
- рефлексія й аналіз власної діяльності;
- накопичення інформації з педагогіки, психології, методики;
- створення бази кращих конспектів уроків, позаурочних заходів;
- розробка наочності; постійна робота над методичною темою, якою зацікавлений педагог;
- складання дидактичного матеріалу, завдань, тестів;
- виконання індивідуальних завдань у груповій роботі;
- розробка навчальних посібників, методичних рекомендацій тощо.

І це ще не повний перелік функцій самоосвіти, яка є однією з умов професійного росту педагогічного працівника.

Одним з найбільш ефективних засобів підвищення фахового та методичного рівня викладача, майстра виробничого навчання вбачаємо у самоосвітній діяльності. Самоосвіта це процес свідомої самостійної пізнавальної діяльності, який здійснюється добровільно, планується, керується й скеровується самим педагогом. Однак людина не завжди здатна самостійно вибрати напрям самоосвіти, зробити це якомога точніше та в результаті отримати найнеобхідніший результат. До ефективної самоосвіти педагог має бути підготовлений.

Одним з основних завдань методичної служби Дубенського професійного ліцею є надання допомоги педагогам у формуванні й удосконаленні навичок самоосвітньої діяльності, що передбачає такі види роботи, як:

- систематичне консультування з питань організації самоосвіти;
- допомога педагогам у визначенні сильних і слабких позицій з метою подолання труднощів;
- постійне інформування педагогів про новий педагогічний досвід;
- підготовка й надання методичних рекомендацій щодо актуальних проблем теорії та практики.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Самоосвіта – це самостійно надбані знання з урахуванням особистих інтересів і об'єктивних потреб закладу, в якому працює педагог. Відмінною рисою самоосвіти педагога є те, що результатом такої роботи виступає ефект розвитку учнів, а не лише власне самовдосконалення в особистому та професійному планах.

Самоосвітню діяльність ми поділяємо на такі етапи:

1 етап – **установчий**, який передбачає створення певного настрою до самоосвітньої роботи; вибір мети роботи, виходячи з науково-методичної

проблеми ліцею; формування індивідуальної теми, осмислення послідовності дій;

2 етап - **навчальний**, на якому педагоги знайомляться з психолого-педагогічною та методичною літературою з обраної теми;

3 етап – **практичний**, під час якого відбувається нагромадження педагогічних фактів, їх добір та аналіз, перевірка нових методів роботи у власній педагогічній діяльності. Практична робота продовжує супроводжуватись вивченням літератури;

4 етап – **узагальнюючий**, це теоретичне осмислення, аналіз й узагальнення нагромадження педагогічних фактів. На даному етапі організуємо колективне обговорення прочитаної педагогічної літератури; творчі звіти про хід самоосвіти на засіданні МК; відвідування з наступним обговоренням відкритих уроків та інші колективні форми роботи.

5 етап – **підсумково-контрольний**, на якому підбиваються підсумки самоосвітньої роботи, узагальнюються спостереження, оформляються результати. При цьому головним виступає опис проведеної роботи й установлених фактів, їх аналіз, теоретичне обґрунтування результатів, формулювання загальних висновків та визначення перспектив у роботі.

СИСТЕМА САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Система самоосвітньої роботи педагогічних працівників передбачає:

- поточне і перспективне планування;
- підбір раціональних форм та засобів засвоєння і збереження інформації;
- оволодіння методикою аналізу і засобами узагальнення свого та колективного досвіду;
- поступового освоєння методів дослідницької діяльності.

Матеріал, зібраний в процесі самоосвіти педагогічні працівники ліцею розподіляють на окремі теми й зберігають у вигляді карток, тематичних папок, особистого щоденника самоосвітньої діяльності.

Важливе значення в процесі самоосвітніх знань має вміння працювати з літературними джерелами: робити висновки, складати конспекти, тези прочитаного, розгорнутий план та анотацію.

У методичному кабінеті ліцею на допомогу педагогам у їхній самоосвітній діяльності сформовано банк матеріалів: списки рекомендованої для самостійного опрацювання літератури; рекомендовані плани самоосвітньої діяльності; тексти доповідей; зразки рефератів, портфоліо за наслідками самоосвітньої діяльності; новинки психолого-педагогічної літератури.

МОТИВИ ТА НАПРЯМИ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Самоосвіта педагога є необхідною умовою професійного росту. До самоосвітньої діяльності педагогів спонукають такі потреби й мотиви:

- щоденна робота з інформацією (пошук та аналіз нової інформації);
- стрімкий розвиток сучасної науки;
- зміни, що відбуваються в суспільстві;
- громадська думка;
- цікавість.

Головними ж внутрішніми мотивами самоосвіти педагога є:

- прагнення до постійного самовдосконалення, самовираження;
 - прагнення самореалізації та самоствердження особистості;
 - професійне зростання;
 - розширення кругозору;
 - наявність пізнавальної зацікавленості;
 - створення позитивного іміджу серед учнів, батьків, колег;
 - підвищення кваліфікаційної категорії;
 - отримання нагород.

Пропоную розглянути джерела самоосвіти педагога .

РЕЗУЛЬТАТИ САМООСВІТИ ПЕДАГОГА

Існує безліч методів вимірювання результативності самоосвітньої діяльності педагогів, визначення ефективності роботи над собою, результативності самоосвітньої діяльності:

- результати ЗНО випускників ліцею;
- результативність участі учнів у олімпіадах, виставках, оглядах, фестивалях та конкурсах;
- будь-які форми пропаганди та поширення досвіду роботи педагога: публікації в періодичних виданнях, виступи та творчі звіти на засіданнях МК, педагогічних радах, семінарах, педагогічних читаннях;
- підготовка та випуск навчально-методичних рекомендацій, посібників, збірок, альманахів;
- підготовка рефератів для курсової перепідготовки;
- підвищення кваліфікаційних категорій присвоєння педагогічних звань за наслідками атестації.

Підсумком самоосвітньої роботи в ліцеї є творчий звіт педагога, одна із форм методичної роботи, яка направлена на розвиток ініціативи, узагальнення і поширення досвіду, зростання авторитета.

Важливо, щоб самоосвіта для педагога стала необхідністю, тому що тільки за такої умови він досягає поставленої мети, творчо зростає, а головне – бачить і розвиває здібності учнів.

Ми переконані, що особливо важливим для педагога повинно стати набуття таких професійних характеристик, як: мобільність, гнучкість, здатність адаптуватись у соціальних змінах, бути конкурентоспроможним, готовим до успішного вирішення проблем у світі, що динамічно змінюється. Саме тому в практиці роботи застосовуємо інноваційні форми методичної роботи (педагогічні семінари-тренінги, семінари з використанням інтерактивних технологій, творчі звіти педагогів,

педагогічні посиденьки), за допомогою яких вирішується основне завдання: підвищення професійної компетентності педагогічних працівників ліцею.

Традиційно в травні проводимо анкетування педагогічних працівників, яке допомагає нам виявити труднощі в роботі, побачити перспективу, спрогнозувати результативність методичної роботи. На основі результатів моделюємо структуру, зміст і форми методичної роботи. Це дає необхідну інформацію для планування роботи на наступний навчальний рік, для планування індивідуальної допомоги. Ми обрали диференційований підхід до організації самоосвіти педагогів, намагаємось не допускати формалізму. При цьому враховуємо і стаж роботи педагогічних працівників, і їхню майстерність.

Вважаємо, що завдання методичної служби полягає тому, щоб підказати, допомогти кожному педагогу визначити для себе обсяг, зміст і форми індивідуальної роботи.